

FOAIE

центръ

МИТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 33.

Luni, 14. August.

1844.

БЪДЕТЕ АСЪПРА АТЕНТАТЪЛЪИ din Prussia.

Ної асѣдатъ воръим ачї пѣмаї къ а-
чеї вървадї, карїї стаѣ дн капъл требїлор
шї шїѣ фаче комвїнѣрї политїче. Фостъл
Bürgermeister din Сторков дн Прѣсія а-
чел валь де ом сетос де рѣсвѣнаре се
дочеркъ ла 26. Изїе а. в. а сѣвршїи зп
отор пѣпъ ачї пѣвзїт дн історїа Прѣсіеї,
зп отор асѣпра лѣї Фрїдерїк Вїлхелм IV.
рецеле днкоронат кѣпоскѣт де зпъл дн
чеї маї вѣнї монаршї аї Европѣї, кѣпоскѣт
де зп домпнорїѣ че аре шї капъл шї іні-
ша са ла локъл лор, чїпстїт ка зп върват,
каре дндатъ ла сѣвреа са не трон прїмї
шї санкцїонъ де вѣпъ воїе о mare парте
дн ідеїле лїберале сѣпѣтоасе. Рецеле
Прѣсіеї есте зпъл дн чеї чїпчї потентат-
торї марї; есте зпъл дн чеї треї мѣдъ-
ларї аї сѣпнтеї аїанце дела 1815, есте
кѣпнатъл днпѣратълѣї Рѣсіеї, есте дн-
сѣвршїт прїетїнъл Австрїеї шї ал Брїта-
ніеї. Дндемъл че авѣ зчїгашъл асѣпра
лѣвдатълѣї реце, адекъ мїшелоаса поѣтъ
де рѣсвѣнаре персоналъ deadрептъл асѣ-
пра капълѣї днкоронат, кашї кѣп ачеста
ар фї даторїѣ а да шї мїнте шї порок
тѣтѣрор пѣвѣнїлор шї тѣтѣрор пѣморочї-

дїлор, — днкъ есте чева преа пар шї
маї пѣпоменїт. Възъръм дн анії дн зп-
тѣ чїпчї атенатѣ зпъл дѣпъ алтъл асѣпра
рецелеї Франдозїлор Лѣдовїк Фїлїп; днсъ
тоате ачестѣа авъръ motive политїче мѣлт
кѣпнѣнїтоаре. Авзїрѣм їаръшї де атен-
татъл зпъї пѣвзп асѣпра рецінеї Вїкторїеї
дн London; ачелаш днсъ токма пентрѣ
къ днчеркареа о фѣкѣ зп пѣвзп, врео іп-
пресїе преа mare пѣ пѣтеа фаче. Дн кон-
трѣ зчїгашъл Чех ом ка де ані 55 мѣр-
тѣрїсѣде лїмпѣде кѣрат, къ ел пѣмаї дѣ-
пъ о лѣпгъ сѣтѣвїре къ пѣгръл сѣѣ сѣ-
флет шї дн мѣнїе аръѣтоаре сїаѣ армат
къ пїстол къ дѣбъ цевї асѣпра Маїестѣдїї
рѣсіене, прїп зрмаре къ ел аѣ лѣкрат къ
мїнтез лїпцїтїт, каре дѣпсѣл доведї шї къ
ачеа, къ трасе къ амѣндѣбъ цевїле, че зп
фѣрїос авїа се поате ка сѣ факъ.

Дн ачестѣа зрмеазъ, къ днтре атен-
татъл дн Прѣсія шї днтре челе пѣлте
дн Франда есте о деосевїре есенціалъ.
Історїа веакѣрїлор не днвадъ, ка де атен-
татѣ ка челе дн Франда сѣ пѣ днфїоръм.
дар сѣ пѣ не мїрѣм. Тоцї домпнорїї, кар-
рїї аѣ ажѣпс ла трон днтре револѣдїе,
дшї пѣсерѣ тоате пѣтерїле ка сѣї факъ
ачелеїаш капет; тоцї їаръшї, карїї сїаѣ
днпѣка дѣбъ партїде днвершѣ

пате, дши дптрпръ dompirea пѣмаі дп-
тре періколе, de каре пѣци ші Лѣдовік
Філіп. Октавіан Август, каре рѣпсе капѣл
револѣціей порпите prin Івліе Чесар, дп
тоатъ віада са авѣ а се пѣзі de спаделе
(шіпѣрїле) бчїгашїлор шї ла чеасѣл мор-
ції сале пѣ пѣтѣ зіче: „am віедѣїт віне,
чі: „miam жѣкат рола віне.“ Сѣ венїм ла
їсторїа маї дїпоаче. Епрїк ал IV-леа дїп
Франца дѣпѣче фери de 12 орї ферѣл кон-
спїрацілор дела трѣпѣл сѣѣ, маї ла врѣѣ
кѣзѣ prin кѣдїтѣл лѣї Ravallac. Шї каре
ера віна вѣпѣлї Епрїк? Пентрѣ-кѣ ел пѣ-
се капет рѣсвоїлѣї релелїос дптре като-
лїчї шї протестандї, трекѣ дп окїї амѣе-
лор ачестор партїде тарї de некредїпчос
(apostata) шї фанатїк. Асеменеа позїціе
а вѣпї реде продѣче шї дп зімеле! поа-
стре ачелаш рѣѣ, ачееаш фѣрїе дп пар-
тїде. Історїа ва шїї предѣї рола че лѣї
Лѣдовік Філіп асѣпра са, ва чеї карїї шїїѣ
кѣцета (кѣ пѣ тодї шїїѣ), шї пѣпѣ авѣм
рекѣпоск скопѣл че авѣ пѣмїтѣл реде, кѣм
шї грѣѣтѣдїле кѣ каре ел се лѣпѣтѣ. Дѣ-
хѣл револѣціей дп Франца кѣпѣтѣ арїпї
шї пѣтере prin кѣмплїтѣл Mĩgabean, їар
Наполеон дескїсе ачелїаш дѣх кале лар-
ѣѣ дп Еѣропа, дар prin реставраціа дїп
1815 револѣціа їарѣш дпчепѣ а ферѣе
тот дп Франца, пѣлѣ кѣнд ла 1830 Ка-
рол ал Х-леа фѣ алѣпгат prin ачееаш, дп
локѣл кѣрѣїа венї Лѣдовік Філіп ла троп.
Ачеста прїмїнд тропѣл дїп тѣна револѣ-
ціей, преа фїреѣе кѣ о рекѣпоскѣ не а-
чееаш, дпсѣ прекѣм ѣрѣа амеасѣ, ел о
прїмї пѣшай дпкѣт ачееаш продѣче чева
вѣп, їар пе вїїторїѣ се сілї а о дпфрѣпа
атѣт акасѣ дп Франца, кѣт шїї дп афарѣ,
ка ел сѣ пѣ маї вісеѣе de paradize пѣтѣп-

тепї шї сѣ пѣ маї версе сѣпѣе. Фапѣа
ачеаста а лѣї Лѣдовік Філіп дпфѣрїателе
партїде нїчї одатѣ пѣї ворѣїї ерѣа шї че
ѣ маї рѣѣ, кѣ дп тѣна лор тоате арѣмеле
сѣпѣт вѣпѣ, ферѣл, каломнїа, мїпчѣна дп-
шелѣчѣвѣеа. пѣмаї ка сѣ detragѣ vaseї ре-
делїї шї гѣверѣлѣї. Дп Прѣсїа пѣ есте
аша. —

Б.

ЧЕВА ДЕСПРЕ ЛЕКТѢРЪ.

Dїп дпдемнѣл, воїнда шї 'пвѣпѣїата
зелозїтате кѣтрѣ лектѣра фолор полі-
тїче шї неполїтїче, кѣм шї а алтор кѣрѣї
релїціосе, морале шї полїтїче дп лїмѣа
дако-ромѣпѣл компѣсе шї тїпѣрїте, тоате
ацѣпѣтате кѣтрѣ о маї вѣпѣ 'пайпѣре а
пацией поастре, тот де зна шї саѣ 'пторс
prin мїпѣе шї кѣцет, de а фаче оаре че
вѣгѣрї de сеамѣ, маї вѣртос пентрѣ ачей
маї мѣлдї четїторї дїп класа de мїжлок,
карїї дѣпѣ кѣм ам обсерват дп тѣлцї дїп
падіа теа, аѣ рѣмас тотдеѣна речї шї кѣ
о пепѣсаре de пѣшїреа 'пайпѣе дп шїїпде,
фѣрѣ de нїчї о актївїтате, шї не 'пчетат
рѣмѣп маї ка аморцїдї. Нѣ шїїѣ че волд
шї сїмдїмѣпѣт грос поартѣ ачейа 'п лѣпѣ-
трѣ іпїмїї сале? Каре аплекѣчїзнї шї слѣ-
вїчїзнї релїї апасѣ шї і департѣ de кѣ-
трѣ тѣпѣтѣторїѣл скоп, de а се скѣпа
одатѣ дїп летарѣл сѣѣ? Дѣмпѣзеѣле! тѣл-
тѣ 'пцетрїре шї апатїе заче дп рѣвѣна, воїа
шї мотїѣл кѣтрѣ десволѣтареа зпор оа-
менї. Пѣлѣтѣторїѣле а тоате! Нѣмаї вѣ-
пѣтатеа шї пѣтереа та поате префаче шї
десфаче рѣвѣна шї вѣпѣвоїнда лор кѣ-
трѣ тѣпѣтѣре. Нѣ ворѣеск de попорѣл
чел сїмплѣ, кареле е кѣ тотѣл дптѣпекат

ші амордіт спре дешептаре, чи ть min-
 nez de ачеа класъ а оменіріі, че съ пъ-
 теце маі лъмінатъ, прекъм е преоцімеа
 ші лъвъцъторімеа, каре лп тѣмъ де а-
 към партеа чеа тълъ де ачасть класъ
 се цін, пъ се пот нічі декъм лндемна
 кътръ лектъръ. Ла челелалте націі кон-
 лъкъитоаре попоръл чел маі де жос е маі
 лндемнъторіъ ші маі лъбиторіъ де четіреа
 кърдіор, ва лпкъ ші фемеіле лор, къ
 маі тълъ, декът ла поі спр. п. ші кле-
 ръл. Лъкръторіі де пѣмълт ла кътева
 націі еъропене пе'нчетат къмпъръ ші че-
 теск ла кърці, лндептандъсе лп морал
 ші економіе, крескандъші пръччіі лп фрі-
 ка лъі Дъмнезеъ ші лп адевъртале вір-
 тѣці, ва лпкъ лптръ атъта саъ лъдіт ла
 дъошій лектѣра, кът тълді дптръшій ла
 ачеа старе аъ веніт, кът ші газетеле на-
 ціеі сале въкрос ле цін ші четеск, къ-
 ріошні сѣнт а цці че се лптъмплъ лп-
 прежър де еі ші лп тоатъ лъмеа, агопі-
 сіандъші ідеі деспре тълте обцетърі, лп-
 палнтанд лптръ тóте къ маі бѣн споріъ
 ші леспіре, фъкандъсе пре сіне, креді-
 чошні ші фолосіторі статълъі. Дар ла поі
 ваі де поі! нічі чеі че се пътеск пре сіне
 лндептърторіі ші лъмінъторіі попорълъі,
 де лпалнтаре пъ вреъ се цціе. Кът де пре-
 цвітъ фачере де віне ар фі, акъм де асть-
 датъ, ка варем преоцімеа ші лъвъцъто-
 рімеа съ се лндеплече а четі фоіле челе
 пълліче але націеі сале, фъръ де нічі о
 скъдере а въпъріор, ші дакъ пъ деосеві
 фіеще-каре а се лпсърчіна къ кіелтъіала,
 тотъші тнде сѣнт маі тълді преоці лп-
 тръп сат къ лъвъцъторіѣл фъръ кът маі
 мікъ сімціре де греомънт пе зшор лп-
 тръп ексемпларіъ, саъ къ алт mod дпн ве-

літъл бісеріческ пентръ віпеле пъллік, ші
 спре лпалнтареа націеі къ бѣн споріъ прі-
 чпнвітъ се пот авона, ка съ пъ рѣмъіе
 маі тълъ лп вечпкъл съъ лптъперек. Мълці
 пентръ ачест проект десвіновъціндъсе вор
 зіче, къ лпплпіреа даторіңцелор дпн дп-
 гъторіе ші але алтор лъкрърі економіче
 дела каре атърпъ есістенца лор ле лп-
 педекъ лндемпареа ші воіа кътръ лектѣ-
 ръ. Ла ачесте рефлектез, къ тóте депрпн-
 деріле аъ тѣмъл ші óреле лор, къ ші еъ
 лпсзші лптръ тоате ачестеа лппреціѣ-
 рърі ть афлз ші ам фост, пе авънд алт
 mod де траіѣл віедці, ші пълъ лп ачест
 мпѣт ть афлз, ші тотъш чітітъл пъ а-
 дъсе економіеі нічі о скъдере, чі тоате аъ
 авт времеа лор. Алціі іаръші зік, къ
 пeadъпареа лп цціңде, ші пе прічепере
 къвінтелор ценіоасе лптокміте ші афлате
 къ адерімеа мпңціі, лі адвк кътръ о лп-
 піетрпре ші кътръ о апатіе дела лектѣръ.
 Лпсъ ші ачасть пърътъ плеагъ де де-
 спераціе лесне се поате віндека. Към ші
 лп че mod? респънд: къ адаца ші къ
 лптіпса чітіре, маі въртос лп оареле де
 лпалнтареа аміазеі, кънд маі тълъ се фіе
 отъл сѣпрпнс къ обцетъріле ші матеріле
 челе маі аневое ла лпцелес, към сѣнт
 цціңцеле маі лпалте, іар лп тѣмъл дъпъ
 аміазъзі, алецеці матеріі де лъвъцътъръ
 каре сѣнт маі лесне де лпцелес, прекъм
 історііле, анекдотеле, въкъці зморістіче
 ші алте лпвеселітоаре лъкрърі; къ атъччі
 дъпъ прънз фінд, аворъл пътретъптъллі
 къ патърала са лъкраре, кріеріі ші мпнтеа
 отъллі маі тотдезна о овосеце, ші аша
 продъче остеніреа дѣхъллі.

Алт мпжлок: де аі четіт астьзі врехл
 артікъл че пъ л'аі лпцелес депліп, маі че-

теща одатъ, ши де нъ л'аї днделес нїчї атънчї, ласъ'л ши четеше алчева че днделесї, апої тъне дїмїнеада кнд ещї маї аїмпеде ши маї дештептат ла мїнте, те ашвкъ де днделесъл артїкъл къ вълъ лъаре а мїнте, атънчї те веї днкредїнда, къ де нъ деплїн, тотъши маї тълт декълт днлоа трекутъ аї прїченът дїнтрънсъл. Дар деакъ вреї ши маї деплїн ачел артїкъл ал днделесе, ласъ'л ши маї днтръ днделесогат тїмн, депрїндете днтръ лектъра алтор матерїї де днвѣдътъръ, дїн зї дн зї фькндште маї дештепт ши маї перфект, тързїѣ ла жътътате саѣ ла зп ан репетїндѣдї трекутеле ши четїтеле фой, веї ведеа ши те веї днкреде де днделесереа лор кълт аї пъшїт. Спре адеверїреа ачестора мїам лъат пе мїне днсъмї де пїлдъ. Къ четїторїѣ фїнд фойлор дн кърцере де шепте аої, гътънд къ лектъра матерїїле челе проаспете, тотдезна репетеск челе веки дїн анїї трекуцї, ши че атънчї мї саѣ пърът греѣ ла днделес, акъм пъмаї къ тречереа ле кърпїнд ши днделес*); къ аша сїргїндъ ши депрїндере поате ажнще фїенде-кареле ла о пе крезът деплїнїре ши перфекцїе. Нїменеа нъ саѣ пъскът днвѣдат, саѣ дїн непорочїре нъ тодї ам авѣт окаяа а черчета щїїнделе челе тарї, днсъ сїїнца ши непрецетата сїргїндъкъ ажторїѣл челзї а тот птернїк ла тълт ноте ажнще. Омъл е фькът, ка тотдезна съ пъшаскъ дн кълтъръ трептат. Еѣ ла

днченът орї че артїкъл де ранд дн четем къте де треї патръ ши маї де тълте орї, тотъши нъ'л днделесеам, дар акъм одатъ, де доаъ орї, дн кърпїнд ши'л днделесг. Пентръ маї въл днделес ал фойлор пълїче вїне есте а четї ши алте кърцї ромънецїї тїпърїте каре аѣ ешїт ши ворешї. Че се агїнде де днделесъл квинтелор нозъ каре акъм се фъзреск ши се ворфъзрї дн лїтература ромънеаскъ, ам арътат пълїкълзї четїторїѣ а класеї де мїжлок днкъ ла апл 1842 съв Nr. 39 а фой пентръ мїнте шчл, къ че mod с'ар пътеа ажъта; а маї репетї ачеле мїжлоаче гълдеск къ е де прїсос.*) Нъ пот търъдзї ши ачеса, къ ла днделесереа зпор овцетърї де днвѣдътъръ ши щїїнде днаате, се чере а маї авеа ши конверсацїе къ персоане де ачелеа, че кърпїнд аша пласъ де щїїндъ, чї посїдїа локълзї ши чїркълщанцїїле нъ сълт ла тодї асемеа, тотъши къ енерцїоаса днделетнїчїре ши къ некърмата стърпїндъ ла лектъръ пътем ажнще департе.

Мълт ар нотеа адъче пре преодї ши днвѣдъторї ла дндемпъл кътръ лектъръ, ши чеї деапроане маї тарїї лор, прекълт сълт: протопопїї ши дїректорїї, че аѣ таре їнкърцере дн тревїле лор, фькндъле днтревърї, че ор четїт? ши афаръ де часърїле че сълт хотъръте спре дн

*) Фоарте вїне ар фї, деакъ тоате фойле челе венїте ла тълъ дїн време дн време леам пъстра, ши къ сфършїтзл аплзїї леам лега тоате дъпъ пътъръл лор днтръ о карте, дар нъ кълт ам възът ла тълдї лъсате де прадъ.

*) Вокавларїѣл мїеѣ манъскїс дн каре пе скърт се кърпїнде тълъчїреа тълтор квинте дн фой фъзрїте, ши дн алте кърцїї ромънецїї, пентръ маї въл дндемпаре ши вое кътръ лектъра газетей ши а фойей пентръ мїнте ш. а. дн дїркълзл мїеѣ тълтор вървацїї зеложї де щїїнде днклт ам пътът л'ам дншъртънїт.

plănireа кіетърїи шї а алтор лѣкрѣрї кас-
пїче шї фамиліаре, маї фѣкѣтѣшаѣ дп че-
ва квошїнде кѣ оаре-каре обжетѣрї де
дпвѣдѣтѣрї релїціоасе, морале шї полі-
тїче? Агонїсїтѣшаѣ кѣте врео шїїндѣ фо-
лосїтоаре дїн продѣктѣрїае літерале але
тїмпѣлѣї де акѣм? шї че жѣдекѣ деспре
дѣнселє? Ба дпкѣ DD. протопопї пот
кѣ deadїнсел а дндемпа не фїенде-каре
преот, саѣ де сѣнт маї тѣлѣї дптрѣн сат,
прекѣм ам спѣс маї сѣс, пентрѣ зшѣра-
реа кіелѣелїї, ла газетеле націєї сале, дп-
трѣ зна сѣ се препѣтере, дїн каре тѣлѣт
апої се пот дптрѣ десволтареа шї лѣмі-
нареа дѣхлѣї шї а моралѣлѣї прекѣм не
сіне аша шї не попоренїї сѣї ажѣта.

Ачесте шї алте маї тѣлѣте дптрєвзїн-
дѣнд маї тарїї клєрѣлѣї, тѣртѣрїесек кѣ
тот адеверѣл, кѣї вор адѣче ла оаре че
дндемп шї рѣвнѣ кѣтрѣ кѣвїнчоаса ле-
кѣтѣрѣ.

Че се атїнде маї департе, ка кѣ маї
взп спорїѣ се пѣшаскѣ орї чїне ла лектѣ-
ра фолосїтоаре, четєаскѣ артїкѣлѣ D. Ре-
дактор ал фолор ромѣленцїї тїпѣрїт ла
апѣл 1839 сѣв Nr. 1, 2 шї 4 а фолїєї пен-
трѣ мїнте ш. а. кѣ тїтѣла пѣмїт: „Лектѣ-
ра знїї от тїпѣр“ ш. а., кареле де'л ва
четї кѣ лѣаре амїнте тѣлѣт дїптрѣнсел се
ва фолосї.

Ачесте скѣрте дпсетпѣрїї оаре кѣм де
тѣлѣт ла ініма шї кѣцетѣл тѣѣ леам авѣт,
дорїнд але дескоперїї коппаціоналішїлор дп-
трѣ кѣт ам пѣтѣт кѣ сіпчерїтате прїш фолє
поастре націонале пентрѣ тодї ачєїа, карїї
поѣтєск кѣ кѣцет кѣрат дпайнтареа кѣтрѣ
лѣмінаре шї ферїчїре прекѣм а са шї а
попорѣлѣї сѣѣ. Торакѣл мїк, 1844.

Cimeon Opresan, пар. шї л. d.

ВОКАБЪЛАР ДЕ ВОРБЕЛЕ ЧЕ СЕ ПАР НЪОЪ ДН ПРОФЕЦИЛЕ ЛЪИ DANTE.

(Ѣрмаре.)

D.

Dauritu, даурїт, саѣ даурат. Дела
деаураре саѣ деаурїре, даураре, даурїре,
даурїт; кѣ тотѣл де аур. Деосєвїреа дп-
тре аурїт шї даурїт єсте кѣ аурїт ва сѣ
зїкѣ полєїт кѣ аур шї даурїт ка шї кѣнд
ар фї кѣ тотѣл де аур. О ікоанѣ аурїтѣ;
разеле даурїте алле соарелѣї.

Declarare, саѣ dechiarare, деклараре,
саѣ deklarare. Дела clarus саѣ кіар, лім-
пєде, кѣрат, лѣмінат. А деклара саѣ а де-
кіара ва сѣ зїкѣ а фаче кіар, а да дп vede-
ре, а фаче кѣноскѣт.

Decorare, декораре. Дпподовїре, дп-
фрѣтѣседаре. Де ачї вїп ворбеле декор,
декорациє, декоратѣрѣ.

Deluminare, делѣмінаре. Анпрїндєре,
dare de лѣмінѣ. Дїфферїнда дптре лѣмі-
наре шї делѣмінаре єсте, кѣ лѣмінаре ва сѣ
зїкѣ а лѣміна зн лѣкрѣ дптѣнекос, соарелє
лѣмінеазѣ пѣтѣптѣл; іар делѣмінаре ва
сѣ зїкѣ а лѣміна зн лѣкрѣ че шї ел'нєстшї
дѣ лѣмінѣ: Соареле дпшї делѣмінѣ разеле.
Соареле не делѣмінеазѣ, лѣна шї планєцїї;
а делѣміна саѣ а анпрїнде о кандєлѣ.

Demicreatu, demїкреат. Дела креаре
саѣ кроїре. Креат, кроїт, зрїт не жѣтѣ-
тате; сѣвткреат, дптрекреат, дптре фїїндѣ
шї нїмїка.

Demiscolu, demїсеколѣ. Жѣтѣтате де
секол, саѣ де веак.

Degradare, депрадаре. Дела прадѣ,
прѣдаре, депрѣдаре; жѣфѣїре.

Demagogu, demагог. Ворѣѣ грєчєаскѣ
че дпсетпєазѣ кондѣкѣтор ал пополѣлѣї,

ші каре акѣм, аре дѣделесѣла де кап ал
тѣней дѣперекіері попѣларе; ва съ зикъ а
чела че се префаче а спрїжїні интересрїле
пополѣлї ка съї кѣщїце драгостеа шї
трѣгѣндѣл дѣ партеа са, съл стѣпѣнеа-
скъ пе зрѣтъ. — Се маї зїче десѣре ачела
каре дїне кѣ пополѣл шї аре ва кап фоарте
есалѣат.

Desonorantu, desonorant. Десчїнстї-
тор, лѣкрѣ че адѣче печїнсте, рѣшїне.

Devenire, devenire. Дела венїре, ав-
венїре, ревенїре, сѣввенїре, провенїре, пре-
венїре, евенїре, дѣвенїре, дѣвендїе, кон-
венїре саѣ кѣвенїре, конвендїе, прїнвенїре,
девенїре. Ворѣва devenire пѣпѣ акѣм се
дѣплїнеа кѣ ворѣва фоарте материалъ а се
фаче. Кѣнд ромѣнїї вор devenї oamenї дѣ-
делегѣторї нѣ ва съ зикъ кѣ се вор фаче,
чї вор пѣшї дела дѣтѣнерїк ла лѣтїнѣ.
Фачереа есте о лѣкраре а тѣнїмор шї ве-
нїреа есте о мїшкаре, о пѣшїре, о дѣпїн-
таре дела рѣѣ спре вїне саѣ дела вїне спре
рѣѣ. Раѣаел, Мїхаїл-Анѣел прїн стѣрѣре
аѣ devenїт нїще маї артїщї саѣ маестрїї,
їар нѣ с'аѣ фѣкѣт; Романїї прїн молїчївнє
шї пѣрѣсїреа костѣтелор антїче аѣ devenїт
ромѣнїї, їар нѣ с'аѣ фѣкѣт,

Digni саѣ демнї, дїгнѣ саѣ демнѣ.
гн. латїнещї, дѣпѣ ідіома ромѣнѣ се скїм-
бѣ дѣ мн, прекѣм signum, семнѣ; cognat-
us, кѣмпат; прїн зрѣаре дела dignus, демнѣ,
демнїтате, ар венї шї маї аналог шї маї
дѣлче не ідіома поастрѣ, че нѣ аре нїчї де-
кѣм ворѣе кѣ лїтерїле гн. — Дїгнѣ саѣ
демнѣ ва съ зикъ, вреднїк, кѣнд аре дѣпѣ
сїне де рецїтнѣ зп ѣпетїв, ва съ зикъ чел
че мерїтъ зп лѣкрѣ: демнѣ де лѣздѣ, де
стїмѣ, де дѣкредере, де скѣрѣвѣ, де педѣа-
мѣсѣ. Кѣнд е абсолѣт, дѣсемнеазѣ чїнстїт,

харнїк, актїв: от вреднїк саѣ demnѣ; маї
дѣсемнеазѣ тѣкѣ, кѣнд е абсолѣт, шї по-
вил, север, грѣѣ: аре нїще пѣртѣрї demne
саѣ вреднїче; стѣ demnѣ саѣ вреднїк.

Discordie, discordie. Дела коарѣт.
Десѣнїре, вражѣвѣ, пѣдѣвоїалъ, дѣпротївѣ
де ворѣва concordie.

Desbinare, desbinare. Дела вїнаре,
дѣвїнаре, комвїнаре, десвїнаре, шї, дѣпѣ
ѣргѣл попѣлар, скїмѣнд не вѣнѣг, ка ла
вїне, гїне, десгїнаре.

Disperatie, disperacie. Дела спераре,
пѣдѣждїре; деспѣжде.

Divin, divin. Дела (dїos) deus, den, ка-
ре пе зрѣтъ с'а зїе Дѣмнезеѣ, маї тот зпа
кѣ коконѣ-зеѣ шї кѣ Monsieur le Dieu. Di-
vin дѣпѣ ѣргѣл попѣлар корреспѣнде кѣ
ворѣва дѣмнезееск саѣ коконѣееск, дѣмне-
зееск есте ка шї кѣнд с'ар зїче дѣ грече-
ще κύριος-θεός.

Doliu, doliѣ Дела dolere, саѣ дѣрере.
Дор, дѣтрїстаре таре, жале, вешїнїте де
жале: поартѣ doliѣ, поартѣ negre.

Doma. Дела δόμα аккоперїш. Фапѣтѣ
де архїтектѣрѣ дѣ формѣ де о кѣпѣ кѣ
гѣра дѣ жос, шї каре аккопере о zidire.
Болтѣ, кѣполѣ.

Durata, дѣратѣ. Дела durare, аспїре,
дѣпїетрїре, дѣтѣрїре, дѣвїнїре, трѣнїчїе.
— Спацїл де време кѣт есте таре саѣ
дѣвїнедѣ зп лѣкрѣ: дѣрата лѣмеї; вїаѣа о-
тѣлї е де о скѣртѣ дѣратѣ.

Duru, дѣр. Рѣдѣчїна верѣлї дѣраре
де знде вїне дѣдѣраре; нѣ те дѣдѣра, адї-
кѣ нѣ те аспї, нѣ те дѣтѣрї: Дѣр, ва съ
зикъ таре, аспрѣ. § Мѣма дѣрѣ, термїн
де Анатом: мемѣрана таре шї деасѣ че
дѣвѣлеще креерїї.

E.

Edificiu, edifičič. Дела фечере. Zidire, се дитревзіндеазъ ворвѣнд деспре темплэри, палате ши алте zidiri mari: фрѣмос, маре edifičič. § Фигурат се дитревзіндеазъ ла фантеле че се фак прин конкърсва ши стърпуреа а маї тѣлтор рѣвнѣтори: edifičičл крещинѣтѣеї, edifičičл социал.

Eloquentia, elokvinč. Арта, талантл де а ворви, де а мишка inișile, де а конвинце.

Emulu, емл. Чел че се дитрече кѣ алтл, конкърент, ривал ла о фантл лѣдатъ. De aci vine ворва емлацие.

Escesu, есчес Дела sedere, де знде vine пѣрчедере, пречедере, прочедере, прочес, прочедѣръ, ши прин зрмаре есчедере, есчес. Пѣрчедере саѣ тречере афаръ дин хотар, ковѣршире. Сгѣрченя есте зп есчес ал економіеї. § Десѣръѣ, ковѣршири дн патимї: есчесѣрїле жѣнециї грѣбеск вѣтрѣнецие.

Esiliu, есїліѣ. Дѣпѣртаре дин царъ, десцѣраре, еспатриаре, сѣргїзїне. § Фигурат: пѣмднтл пентрѣ ом есте зп лок де есїліѣ, вїаца е зп timp de есїліѣ.

Exprimare, еспрїмаре саѣ еспрїмере. Дн прїмїтїва семнїфикаціе днсемнеазъ а стоарче тѣстл, зеата саѣ есенціа зпѣї лѣкрѣ. — Трекѣнд дин материал дн идеал ва сѣ зїкъ а скоате афаръ есенціа зпѣї ideї, зпѣї кѣдетѣри, зпѣї сїмтїмент; ва сѣ зїкъ а ши спѣне кѣдетареа, а ши днфѣдїша идеа: дши еспрїмѣ сїмтїментеле прин семне; дши еспрїмѣ дѣререа прин лакрѣме; окїї сѣї еспрїмѣ рекѣнодїнца.

Eternu, етернѣ. Фѣръ днченѣт ши фѣръ сѣжршїт, вечїнїк.

Evenimentu, evenimentѣ. Дела venire; лѣкрѣ че vine дин афаръ фѣръ весте, лѣкрѣ че vine цесте пої, днтѣмпларе.

(Ва зрма.)

ЩІРІ ЛІТЕРАРЕ.

Дн зїмеле ачестеа не кѣзѣръ дн тѣпъ 6 пѣмерї дин

Повѣдѣиторїл сѣпѣтѣдїї ши а економїеї

Фѣїе periodїкѣ пентрѣ попорѣл ромѣнск сѣпт redacția

Dr. K. Vărnab dн Iasi.

Нѣмѣрл I. are data дин 1. Martie а. к. 1844 ши се паре кѣ есе de дѣб орї пе лѣпъ, прекѣт се днщїнцасе маї дин време.

Бѣкѣрїа сѣфлетлѣї че о сїмдїм орї кѣнд нї се фаче щїре де пащереа зпѣї поѣ жѣрнал. не vine ши астѣдатъ дин партеа фрадїмор Молдовенї кѣ атѣт маї вїе, кѣ кѣт днченем а не конвинце тот маї тѣл, кѣ Дмор аѣ хотѣрѣт а интра не калѣа прогреслѣї дн тоате ратѣрїле де щїноцъ ши кѣлѣрт ши кѣ ерѣдїдїї Moldavїеї дши днчкаркѣ кондеїеле дн фелїѣрї де кїпѣрї. Ної днтрепрїндерїї Домнѣлѣї Dr. K. Vărnab гратѣлѣм атѣт маї тѣл, кѣ кѣт се сїмте днтре аї пощрїї тревкїнца зпѣї жѣрнал medїк ши економїк атѣт де подѣлар пре кѣт есте Повѣдѣиторїл сѣпѣтѣдїї ши а економїеї. Ам фї дорїт преа тѣл, ка сѣ пѣвлїкѣт ши прецѣл лѣвдатѣлѣї жѣрналѣ, пе каре днсѣ дн фѣрптеї пѣл вѣзѣрѣт.

Red.

Ла діверсія Длві Іосіф Романов дп
Взкзрещї се афлъ де възаре :

Архіва ромъпеаскъ,
сѣпт редакция D. Dr. M. Когълічепъ,
тіпърітъ ла 1841 ла Іаші.

Л е к с і к о п

ромъпеск, латіпеск, зпгзреск шї петдеск,
каре де маї тълді азторї с'аѣ лзкрат дп
кзрсъла де треїзечї шї маї тълді де ані,
тіпърітъ ла Бзда, 1825.

С а т і р е

шї алте поетїче компзнерї де принцъла Ан-
тіох Кантемір традъсе дїн ръсеце де А.
Донїч шї К. Негрзудї. Іашї ла кантора
фоїей сътещї 1844.

Пентрѣ ка пѣвлїкъл пострѣ съ кпноа-
екъ картеа ачаеста шї съ о щїе прецвї дѣ-
пъ кзвіицъ, пої вом ретїпърї ачі песте
пздіп віеада лзі Антіох Кантемір шї апої
вом пофті пе орї каре ромъп, ка съ шї къ-
щїце сатїреле ачелзіаш, пентрѣ-къ пої
съптем адълк копвіишї, къ пої тоді авем
озреш - каре тревзїицъ де сатїре, фъръ.
каре пентрѣ тълте воале де але поастре
сфлетешї пѣ э алт тіжлок де вїндекаре.

Ред.

КЪНТЕК ПОПЪЛАР

(дїн времеа лзі Мїхаї-Вїтеазъ.)

Іерї, о фете, ла амїаз,
Ка зп пор де віжелїе,
А плекат ла бѣтліе
Домнъла дърї чел вїтеаз.

Ел че маї адеcea таче,
Астѣдатъ се жѣра,
Къ възтъръла ва звѣра
Песте праде че ва фаче,

Ел а зіс ла кпїтанї:
„Лапцъла врадеце не страпце,
Шї апар ромънъла пльпце
„Ла пічоаре де тіранї!“

„Астѣзі, фраділор, е време,
Жѣгъла пострѣ съ здровїм,
Саѣ къ тоді съ тѣрїм:
Ох! атзпчї пѣ вом маї деме!“

Ел а зіс, шї оастеа іаръ
А респзпс: „съ вїрвїм,
Орї дп лзпгъ съ тѣрїм,
Къ е аспрѣ віада 'п феоаръ!“

Дар къ дѣсъл, драце фете,
А плекат Анаї ал меѣ,
Шї къ доръл чел маї греѣ,
Еѣ їам зіс: съ терцї, вѣте!

Асфел терсе ел воїое,
Къ ромънъла че се вате;
Дар вої п'адї въззт, сврате,
Къп ера ел де фърмос!

Ох! възтърї, че не кѣмпїе
Прада воастрѣ къзтацї,
Пе връжташї съ сфънїацї,
Мерцедї вої къ възкріе!

Длсѣ, фетелор, венїдї
Съ рѣгът пе Дѣтнезеѣ
Де дръгзудї че дорїдї,
Де Анаї дръгзудъла меѣ!

Взкзрещї.

Болїнтїнеанъ.